

Bruxelles, 13 mai 2025
(OR. en)

8779/25

EDUC 140
JEUN 67
SOC 268
DIGIT 85

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Delegațiile
Subiect:	Concluziile Consiliului privind practicile incluzive, centrate pe elev, în educația și îngrijirea timpurie și în educația școlară

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor concluziile Consiliului sus-menționate, aprobate de Consiliu (Educație, Tineret, Cultură și Sport) în cadrul reuniunii sale din 12 mai 2025.

Concluziile Consiliului privind practicile incluzive, centrate pe elev, în educația și îngrijirea timpurie și în educația școlară

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

AMINTIND textele adoptate la nivelul Uniunii cu privire la educație și formare și la chestiuni sociale în materie de politici,

SUBLINIAZĂ că

1. Principiile educației incluzive reflectă drepturile fundamentale ale tuturor elevilor, astfel cum sunt consacrate în Convenția UNESCO privind lupta împotriva discriminării în domeniul învățământului, în Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, în Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu handicap și în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.
2. Rolul educației și formării este esențial în promovarea unor societăți incluzive și democratice și în stimularea competitivității și a prosperității. O societate incluzivă, construită pe baza unei educații și formări echitabile și de înaltă calitate care oferă o infrastructură, materiale didactice și abordări pedagogice accesibile, asigură și îmbunătățește oportunitățile, starea de bine și dezvoltarea tuturor elevilor, indiferent de mediul din care provin aceștia, de abilitățile sau circumstanțele lor. Fără o educație incluzivă, potențialul de inovare și de progres durabil este limitat; în schimb, valorificarea diversității de talente și de perspective ale tuturor persoanelor consolidează atât coeziunea socială, cât și competitivitatea.

3. Educația și îngrijirea timpurie și educația școlară joacă un rol esențial prin instituirea unor măsuri preventive de combatere a inegalităților sociale, promovând în același timp starea de bine pe termen lung a persoanelor și a societății. Practicile incluzive și centrate pe elev în educația și îngrijirea timpurie și în educația școlară promovează egalitatea de șanse, coeziunea socială și participarea integrală a tuturor copiilor și elevilor la educație și societate, contribuind în același timp la dezvoltarea lor personală, emoțională și socială globală. Ele asigură, de asemenea, faptul că sistemele de educație și formare rămân reziliente, adaptabile și echitabile, oferind tuturor oportunități de dezvoltare și de realizare a întregului lor potențial.
4. Conceptul de educație incluzivă și integrarea acesteia în cadrele de politici în materie de educație și formare ale statelor membre au evoluat și continuă să evolueze. În prezent, educația incluzivă este considerată din ce în ce mai mult drept o abordare sistemică adresată tuturor elevilor pentru a le asigura dreptul universal la educație. Obiectivul este de a oferi oportunități educaționale autentice și de înaltă calitate și sprijin continuu fiecărui elev, în conformitate cu primul și al unsprezecelea principiu ale Pilonului european al drepturilor sociale și cu prima prioritate strategică a cadrului strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării în perspectiva realizării și dezvoltării în continuare a spațiului european al educației.

EVIDENȚIAZĂ că

5. În sensul prezentelor concluzii, termenii „educația și îngrijirea timpurie” (ECEC) și „educația școlară” trebuie înțeleși în conformitate cu legislația națională și cu structura fiecărui sistem național de educație și formare.

RECUNOAȘTE că

6. Educația și formarea trec printr-o transformare amplă, determinată de progresele tehnologice, de evoluția abordărilor pedagogice și inovațiile aduse acestora, precum și de nevoile societale în schimbare. Aceste schimbări remodelează predarea, învățarea și evaluarea, cu un accent tot mai mare pe practici personalizate, inovatoare, incluzive și flexibile.

7. Crizele recente, inclusiv dezastrele naturale, conflictele armate, cum ar fi războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, instabilitatea economică și urgențele de sănătate publică, precum și tulburările politice și sociale care periclitizează respectarea demnității umane și promovarea în continuare a drepturilor omului – prevalente în spațiul european al educației – au un impact profund și adesea de durată asupra sistemelor de educație și formare din întreaga Europă. Acești factori pot perturba procesul de învățare și pot limita accesul la resurse, putând, prin urmare, exacerba inegalitățile.
8. Diversitatea tot mai mare a copiilor și a elevilor generează provocări pentru structurile și școlile ECEC, subliniind necesitatea de a răspunde în mod eficace nevoilor lor diverse. Aceste instituții ar trebui să fie mai reziliente, mai accesibile și mai incluzive, astfel încât să promoveze oportunități echitabile de învățare și dezvoltarea holistică a fiecărui copil și elev, contribuind astfel la coeziunea socială.
9. Directorii unităților de învățământ, cadrele didactice, formatorii și alte categorii de personal, inclusiv din domeniul ECEC, au un rol esențial în asigurarea succesului educației incluzive. Cu toate acestea, recrutarea și păstrarea profesioniștilor calificați rămâne o provocare semnificativă în multe state membre, ceea ce ar putea împiedica punerea în aplicare efectivă a educației incluzive.

RECUNOAȘTE că

10. Primii ani de educație, în special în structurile ECEC, sunt esențiali pentru a pune bazele învățării incluzive. Acești ani favorizează dezvoltarea personală, emoțională și socială globală a copiilor, le modelează o atitudine pozitivă față de învățare, le stimulează curiozitatea și permit formarea stimei de sine. Accesul echitabil la educație de înaltă calitate, la intervenții timpurii și la pedagogii incluzive poate îmbunătăți în mod semnificativ șansele tuturor copiilor de a reuși în viață.
11. Practicile incluzive, centrate pe elev, plasează fiecare persoană, cu propriile sale provocări, interese și talente, în centrul procesului educațional și utilizează metode flexibile și adaptabile pentru a veni în întâmpinarea elevilor la nivelul la care se află aceștia și a-i îndruma către dezvoltarea întregului lor potențial și obținerea succesului școlar, contracarând constrângerile impuse de inegalitățile structurale, de normele societale și de stereotipurile dăunătoare.
12. Prin dimensiunea sa incluzivă, educația nonformală poate contribui la dezvoltarea și îmbunătățirea competențelor nontehnice ale elevilor. Este important să se creeze punți între educația formală și educația nonformală și să se încurajeze inițiative și acțiuni comune între acestea.
13. Cercetările bazate pe dovezi arată că educația incluzivă aduce beneficii tuturor elevilor, atât în ceea ce privește performanța educațională, dezvoltarea personală, emoțională și socială, cât și starea de bine generală, și că, atunci când elevii care provin din medii diferite și care sunt înzestrați cu abilități diferite sunt incluși împreună în sălile de clasă obișnuite și nevoile lor sunt satisfăcute prin măsuri de sprijin specifice, crește probabilitatea ca aceștia să construiască relații sociale pozitive, să capete o stimă de sine mai puternică și să dobândească competențe mai solide de soluționare a problemelor, care sunt esențiale pentru învățarea pe tot parcursul vieții și pentru participarea activă în societate și pe piața forței de muncă.
14. Accesul la date de înaltă calitate privind rezultatele elevilor, practicile incluzive și barierele cu care se confruntă elevii cu nevoi educaționale diverse și speciale este esențial pentru monitorizarea progreselor, evaluarea impactului politicilor educaționale incluzive și asigurarea adaptării continue a practicilor școlare pentru a răspunde nevoilor în continuă evoluție ale tuturor elevilor.

15. Politicile bazate pe dovezi care încorporează date privind eficacitatea practicilor incluzive sunt esențiale pentru a orienta conceperea și punerea în aplicare a unor sisteme de educație și formare incluzive la toate nivelurile și pentru asigurarea faptului că intervențiile sunt adaptate pentru a răspunde nevoilor diverse ale elevilor, promovând în același timp educația și formarea de înaltă calitate și echitabile.
16. Formarea inițială eficace și de înaltă calitate a cadrelor didactice și dezvoltarea profesională continuă, bazate pe dovezi și pe bune practici, precum și pe nevoile și așteptările cadrelor didactice, sunt indispensabile pentru înzestrarea directorilor unităților de învățământ, a cadrelor didactice, a formatorilor și a altor categorii de personal, inclusiv în domeniul ECEC, cu cunoștințele, competențele, atitudinile și strategiile de predare susceptibile de a facilita educația incluzivă. Aceasta include posibilitatea de a utiliza tehnologii de asistare etice și sigure pentru a sprijini copiii și elevii cu nevoi diverse în cadrul grupurilor obișnuite din structurile ECEC, din sălile de clasă și din școli.
17. Integrarea principiilor educației incluzive în sistemele de educație și formare necesită o abordare cuprinzătoare, la nivelul întregii școli, în care procesele de învățare, practicile de predare, metodele de evaluare, mediul școlar și serviciile de sprijin să fie aliniate pentru a oferi o experiență educațională și o stare de bine cuprinzătoare pentru toți elevii și în care directorii unităților de învățământ, cadrele didactice, formatorii și alte categorii de personal să reflecte diversitatea societății.

ȚINÂND SEAMA DE

18. Importanța unor practici educaționale incluzive, bazate pe o abordare centrată pe elev, care să ia în considerare diversele nevoi, interese și stiluri de învățare ale fiecărei persoane, de la ECEC la educația școlară.
19. Importanța unei rezerve diversificate și calificate de personal didactic pentru îmbunătățirea rezultatelor învățării pentru toți elevii și contribuția acestui factor la coeziunea socială și la dezvoltarea unor societăți democratice.

20. Importanța comunicării și cooperării cu fiecare familie, părinte sau tutore legal în parte pentru a se asigura că deciziile sunt luate în interesul superior al copilului.
21. Necesitatea de a dezvolta și de a pune în aplicare în continuare politici și practici bazate pe dovezi într-un mod sistematic, pentru a răspunde nevoilor în continuă evoluție și diverse ale copiilor și elevilor, atât la nivelul ECEC, cât și al educației școlare, asigurându-se, în același timp, că aceste abordări reflectă cele mai recente studii relevante pentru domeniul educației și formării.

SUBLINIAZĂ necesitatea de a

22. Asigura identificarea adecvată și timpurie a diferitelor nevoi ale elevilor, cu obiectivul de a crea medii de învățare sigure și incluzive, care să încurajeze participarea tuturor elevilor la o educație și o formare echitabile și de înaltă calitate, respectând în același timp diversitatea și valorile europene comune și promovând umanismul digital.
23. Aborda nevoile diverse ale elevilor prin furnizarea de măsuri de sprijin adecvate, bazate pe dovezi, înzestrând în același timp elevii, precum și directorii unităților de învățământ, cadrele didactice, formatorii și alte categorii de personal cu cunoștințele, competențele și atitudinile necesare pentru a recunoaște și a valorifica diversitatea și pentru a promova coeziunea socială, egalitatea, împlinirea personală și cetățenia activă.
24. Dezvolta și consolida cercetarea, precum și sisteme solide de colectare a datelor și de anchetă în domeniul ECEC și al educației școlare incluzive, pentru a orienta alegerea strategică a unor abordări incluzive eficiente și eficiente.

INVITĂ STATELE MEMBRE

25. Să continue să elaboreze, după caz, și să pună în aplicare o strategie integrată și cuprinzătoare care să vizeze obținerea succesului școlar, precum și politici incluzive care să promoveze participarea activă a tuturor copiilor și elevilor, asigurând accesul echitabil la ECEC și la educație școlară de înaltă calitate și eliminând barierele din calea învățării.
26. Să încurajeze abordări și strategii de predare și de evaluare formativă care să fie specifice, flexibile, diferențiate și personalizate pentru a răspunde nevoilor diverse ale elevilor, astfel încât mediile educaționale să sprijine participarea deplină a fiecărui elev, indiferent de punctul său de plecare.
27. Printr-o abordare la nivelul întregii școli, să dezvolte în continuare mentalități și practici incluzive în ceea ce privește ECEC și educația școlară, care să respecte și să valorizeze diversitatea, să promoveze respectul pentru toate persoanele și modelele de urmat din toate categoriile sociale și să încurajeze abordările bazate pe colaborare în domeniul învățării, în cadrul cărora copiii, elevii, familiile, părinții sau tutorii legali, directorii unităților de învățământ, cadrele didactice, formatorii și alte categorii de personal, cum ar fi personalul auxiliar și personalul specializat, inclusiv în domeniul ECEC, să colaboreze pentru a crea comunități de învățare care oferă sprijin și în care să fie abordate nevoile de învățare și starea de bine ale tuturor.
28. Să se asigure că se depun eforturi pentru integrarea punctelor de vedere și a opiniilor tuturor elevilor în chestiunile educaționale care îi privesc, cu scopul de a se consolida conștientizarea de către aceștia a puterii lor de acțiune și sentimentul lor de apartenență, făcându-i în același timp să se simtă responsabilizați, incluși și implicați în procesele democratice.

29. Să încurajeze o implicare mai largă a familiilor, a părinților sau a tutorilor legali în viața structurilor ECEC și a școlilor, pentru a sprijini recunoașterea nevoilor și a capacităților copiilor lor, precum și a mediului lor socioeconomic și cultural, ținând seama, în același timp, de interesul superior al copilului.
30. Să ia în considerare efectuarea de investiții în formarea inițială a cadrelor didactice și în dezvoltarea profesională continuă și sprijinirea directorilor unităților de învățământ, a cadrelor didactice, a formatorilor și a altor categorii de personal, cum ar fi personalul de sprijin și personalul specializat, pentru a se asigura că aceștia sunt înzestrați cu cunoștințele, competențele și atitudinile necesare pentru a pune în aplicare practici de predare și evaluare incluzive, pentru a recunoaște și a aborda nevoile diverse ale elevilor și pentru a promova medii de învățare incluzive.
31. Pe baza structurilor existente, să evite sarcinile administrative suplimentare, să consolideze eforturile de colectare și analiză a datelor privind practicile incluzive și rezultatele învățării pentru toți elevii, acordând o atenție deosebită celor care provin din medii subreprezentate și marginalizate și celor cu nevoi educaționale speciale, evitând în același timp etichetarea și stigmatizarea, pentru a se asigura că politicile se bazează pe dovezi fiabile și actualizate.
32. Să sprijine analiza acelor practici incluzive care sunt eficiente și transpunerea cercetării în strategii practice de incluziune, asigurându-se că aceste strategii sunt relevante din punct de vedere contextual și adaptabile la diferite medii educaționale.

33. Să încurajeze, după caz, utilizarea etică și sigură a tehnologiilor de asistare și a instrumentelor digitale, profitând de noile oportunități pe care le poate oferi inteligența artificială pentru a spori accesibilitatea și a îmbunătăți rezultatele învățării pentru elevii cu nevoi diverse și pentru a promova accesul echitabil la aceste tehnologii și instrumente.
34. Să promoveze în continuare colaborarea dintre factorii de decizie, cercetători, tineri, directorii unităților de învățământ, cadrele didactice, formatori și alte categorii de personal, inclusiv din domeniul ECEC, și alte părți interesate, pentru a se asigura că practicile bazate pe dovezi sunt partajate, evaluate și puse în aplicare în toate sistemele de educație și formare.
35. Să promoveze cooperarea dintre instituțiile ECEC, școli și instituțiile de învățământ superior și de cercetare pentru dezvoltarea unor metode inovatoare, bazate pe dovezi, incluzive și centrate pe elev care să sprijine directorii unităților de învățământ, cadrele didactice, formatorii și alte categorii de personal, inclusiv în domeniul ECEC, în activitatea lor.
36. Să consolideze parteneriatele dintre instituțiile ECEC, școli, serviciile sociale, furnizorii de servicii medicale, organizațiile de tineret și organizațiile comunitare pentru a sprijini dezvoltarea holistică a copiilor și a elevilor, abordând atât factorii educativi, cât și pe cei socioeconomiici care le influențează rezultatele învățării și starea de bine.
37. Să monitorizeze și să evalueze eficacitatea politicilor și practicilor educaționale incluzive, utilizând o serie de mijloace, inclusiv feedback din partea elevilor, a directorilor unităților de învățământ, a cadrelor didactice, a formatorilor și a altor categorii de personal, inclusiv din cadrul ECEC, precum și din partea familiilor, a părinților sau a tutorilor legali, efectuând ajustările necesare pentru a asigura îmbunătățirea continuă.

INVITĂ COMISIA EUROPEANĂ

38. Să continue să ofere sprijin statelor membre în eforturile lor de a pune în aplicare practici educaționale incluzive prin finanțare din partea UE prin toate mijloacele disponibile, fără a aduce atingere negocierilor privind cadrul financiar multianual post-2027 și prin dezvoltarea de resurse care promovează politici incluzive bazate pe dovezi, recurgând, printre altele, la competențele Grupului permanent pentru indicatori și criterii de referință.
39. Să continue să ofere sprijin statelor membre în activitățile de învățare reciprocă, care creează oportunități de a explora dovezile rezultate din cercetare și de a învăța din experiențele de promovare a schimbării și a inovării în cadrul tuturor sistemelor de educație și formare.
40. Să dezvolte în continuare un registru de politici și practici eficiente și eficiente bazate pe cercetare privind educația incluzivă, pe baza resurselor existente, cum ar fi Platforma europeană pentru educația școlară, cu scopul de a sprijini directorii unităților de învățământ, cadrele didactice, formatorii și alte categorii de personal, inclusiv în domeniul ECEC, precum și politicile locale, regionale și naționale, pentru a îmbunătăți rezultatele pentru toți copiii și elevii.
41. Să coopereze în continuare și să urmărească sinergii cu organizațiile internaționale, agențiile independente și alte părți interesate internaționale relevante, cum ar fi Agenția Europeană pentru Cerințe Educaționale Speciale și Educație Incluzivă, OCDE, Asociația internațională pentru evaluarea realizărilor din domeniul educației (IEA), UNESCO, UNICEF și Sistemul Statistic European, pentru a consolida dovezile privind educația incluzivă, evitând în același timp crearea de noi structuri.
42. Să țină seama de aceste concluzii la pregătirea și punerea în aplicare a acțiunilor în domeniul educației incluzive, respectând în același timp principiul subsidiarității.

INVITĂ COMISIA ȘI STATELE MEMBRE

43. Să utilizeze în continuare întregul potențial al programului Erasmus+ pentru a sprijini educația incluzivă prin proiecte, practici și instrumente pedagogice în toate dimensiunile și acțiunile sale și să valorifice la maximum abordarea incluzivă a programului în ceea ce privește mobilitatea în scopul învățării, astfel încât să producă schimbări reale în toate sistemele de educație și formare.
 44. Să se angajeze în sensul asigurării faptului că educația incluzivă rămâne o prioritate la nivelul UE în domeniul educației și formării, contribuind la realizarea deplină a spațiului european al educației și a obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU, în special a obiectivului 4 (Educație de calitate).
 45. Să continue dialogul și cooperarea între toate părțile interesate la nivel local, regional, național, la nivelul UE și la nivel internațional în sectorul educației și formării pentru a crea sisteme de educație și formare incluzive, echitabile și centrate pe elev, care să sprijine dezvoltarea tuturor elevilor.
-